

פורום לשון

מרכז
ד"ר גילה שילה
המכללה האקדמית בית ברל

יעדים שהוצבו לשנת הלימודים תשע"ב

- הכנת נייר עבודה בנושא לימודי היסוד בלשון;
- הקמת צוותי עבודה שיעסקו בפיתוח תכנית לימודים בלימודי היסוד בלשון למתכשרים להוראה;
- העלאת בעיות בהוראת הלשון בגילים השונים, וניסיון לתת מענה;
- העשרת חברי הפורום;
- קיום יום עיון למרצי המכללות בשיתוף עם האקדמיה ללשון העברית ועם איל"ש.

סיכום הפעילות בשנת הלימודים תשע"ב

באופן כללי היעדים שהוצבו לשנת הלימודים תשע"ב הושגו: נערך יום עיון, הועלו בעיות בהוראת הלשון והן טופלו על ידי החברים, והוזמנו אורחים להרצאות על פי בקשת החברים בפורום. אמנם לא הוכן נייר עבודה ולא הוקמו צוותים לפיתוח תכנית לימודים, אבל הנושאים נדונו ואף סוכמו סיכומי ביניים. הסיבות לכך שהחברים אינם נרתמים לעבודה מחייבת הן כנראה חוסר פנאי והרצון של כל אחד להשקיע בקידומו האישי, כי המערכת דורשת זאת מהם.

הנושאים שעסקנו בהם במשך השנה הם:

1. הצגת תוצרים אישיים של חברי הפורום - כדי להעבירם לחברים המרצים וכדי לקבל משוב ובמה להצגת התוצרים;
 2. הצגת "דבר תורה" - העשרת החברים בנושאי תרבות המשמשים רעיונות למה שייעשה במכללות בשיעורי לימודי היסוד, וכן אפשרות של החברים להביע את עצמם ולתרום לפורום;
 3. הכנת יום עיון בנושא אתגרים וכיוונים בהוראת העברית;
 4. הקשר למשרד החינוך - עדכון על הנעשה במערכת החינוך ועל תכניות המשרד (הרצאותיהן של ד"ר ארנה שץ-אופנהיימר, של מזל שניאק ושל ד"ר עירית השכל-שחם);
 5. העלאת בעיות:
- קבוצות ששפת אמן אינה עברית - הוצעו הצעות, חלקן התקבלו ויושמו;
 - לשון לאקדמאים - ליבנו את הבעיות וקבענו נושאים מומלצים ללימוד בקורס זה;
 - שינויים בבחינה הפסיכומטרית והשפעתם על הנעשה בלימודי היסוד במכללות להוראה;

- מחסור במורי לשון במערכת החינוך - נערך דיון והוצעו הצעות לקידום הסוגיה;

- שיעורים מקוונים בלימודי יסוד - יש להמשיך את הדיון בשנה הבאה.

6. הצגת הנעשה במכללות השונות בתחומים המהווים בעיה או קושי (למשל שילוב כתיבה

אקדמית בלימודי הפדגוגיה);

7. הרצאות אורח: ד"ר שראל, פרופ' קופרברג, מזל שניאק (מפמ"רית), ד"ר ארנה שץ-אופנהיימר,

ד"ר עירית השכל-שחם, ד"ר נטלי אקון.

פעילויות מיוחדות

- יום עיון משותף לפורום ולאגודה הישראלית לבלשנות שימושית: העברית: "אתגרים וכיוונים

בהוראת העברית"

מטרת יום העיון היא לשמש בימה לשיח של העוסקים בהוראת העברית, ולהרחיב את ידע הלשון, ההבנה וההבעה בקרב קהל היעד שלנו: מורי המורים לעתיד. אנו מבקשים לשמוע ולהשמיע רעיונות בנושא הוראת העברית בבתי הספר, במכללות להוראה ובאוניברסיטאות.

הנושא המרכזי שנבחר הוא נושא המעסיק את כולנו, הן במערכת החינוך והן מחוצה לה: בבתי הספר, במכללות ובאוניברסיטאות. מאחר שהוראת השפה חשובה בהתפתחות דורות של ילדים ונוער הגדלים עתה בקרבנו, הרי היא מעסיקה לא רק אנשי חינוך אלא גם סופרים ומשוררים, גם עיתונאים וגם אנשים משכילים המכירים בחשיבות ידיעת השפה ובהשפעתה על התפתחותנו כאומה, כעם, כתברה וכפרטים.

על כן הזמנו את הסופרת נאוה סמל, את המתרגם רועי גרינצווייג, את המשוררת צביה ליטבסקי ואת החוקרים המכובדים שאת דבריהם שמענו במשך היום.

הכוונה לא הייתה לתת עצות כיצד ללמד נושא זה או אחר, אלא להציע מתווים, כיוונים באשר לנושאים ולתחומים שישלמדו, וכך היה. לדעתנו, הכיוונים בהוראה צריכים להיות שילוב בין חוקרי הלשון, דהיינו החוקים, לבין הסופרים והמשוררים, דהיינו ספרות יפה, ולבין האנשים המשכילים, דהיינו השכלה ודעת.

ההרצאה הראשונה עסקה ברטוריקה. בעבר לא התייחסו אליה כאל נושא חשוב בתכניות הלימודים, אבל היום היא חלק מלימוד שמשרד החינוך מעוניין להטמיעו בבתי הספר. המושב השני עסק באתגרים וחדושים בהוראת העברית בארץ ובתפוצות, ובו שמענו את

ההרצאות: "מקומה ומעמדה של השפה העברית במערכת החינוך ובמוסדות להשכלה גבוהה"

מאת ד"ר נטלי אקון, ממכללת אפרתה והאקדמיה ללשון העברית, וכן את הרצאתה של פרופ'

לובה חרל"פ ממכללת ליפשיץ: "אתגרים חדשים בהוראת עברית בתפוצות". על הוראת העברית

בארץ שמענו מפי מזל שניאק, ד"ר עליזה עמיר וד"ר עירית השכל-שחם ממשד החינוך: "הוראת

עברית (הבנה הבעה ולשון) בבתי הספר העל-יסודיים – מה חדש?"

המושב השלישי עסק בעברית בעיני סופרים, משוררים, עיתונאים ומרצים, והוא כלל את

הרצאתה של הסופרת נאוה סמל: "לחיות את העברית מול שולחן הכתיבה", וכן רב שיח: "לשון

צעירים - מה לעשות בה, לה או עמה?" שבו השתתפו: רועי גרינצווייג וצביה ליטבסקי; פרופ'

מאיה פרוכטמן מאוניברסיטת בר אילן; ד"ר נדיר צור, עיתונאי; פרופ' אורה שורצולד,

מאוניברסיטת בר אילן.

- הרצאות אורח לפי בקשת חברי הפורום במטרה להעשירם (פירוט למעלה).